

Babicz, Józef

X Międzynarodowe Seminarium Renesansu w Tours

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 12/1, 229-230

1967

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

żywą dyskusję i wystąpienia krytyczne. Większość dyskutantów nie uwzględniała jednak faktu, że zarówno metoda H. Kleina, jak i wszystkie inne sposoby określania pochodzenia dawnych wyrobów, są — i muszą być — koncepcjami statystycznymi, stąd też i wszelka dyskusja nad nimi musi być prowadzona na płaszczyźnie metod i interpretacji statystycznych.

Dwa dalsze referaty dotyczyły technologii odlewania mieczów w epoce brązu i na ziemiach naddunajskich (H. J. Hundt z Wiesbaden) i w środkowych Niemczech (G. Billig z Halle). W obu wypadkach autorzy stosowali badania defektoskopowe.

Wśród siedmiu referatów na sesji, której tematem było żelazo, aż trzy reprezentowały osiągnięcia ośrodka krakowskiego. K. Bielenin z Krakowa omówił metody badań archeologicznych i metalurgicznych nad starożytnym hutnictwem żelaza w rejonie Gór Świętokrzyskich³, ilustrując referat licznymi ilustracjami, m. in. fotografiami wykonanymi z helikoptera. Następnie E. Nosek z Krakowa przedstawiła nowe metody badań dawnych przedmiotów żelaznych. Starła się ona wnioskować o strukturze metalu, zanim uległ korozji, na podstawie obserwacji metalograficznych produktów tego procesu, przede wszystkim jednak zastosowała mikrosondę elektronową do badań składu chemicznego (jakościowego) wtrąceń żużla w dawnych wyrobach żelaznych. Metoda ta — jakkolwiek już opublikowana wcześniej przez O. Schaabera z Bremy — wywołała duże zainteresowanie dyskutantów, rozszerza ona bowiem znacznie możliwość badań dawnych przedmiotów metalowych.

Początkom metalurgii żelaza z Zakaukazji i Małej Azji (XIV—V w. p.n.e.) poświęcony był referat T. Mikeladze i P. M. Abramaszwilego z Tbilisi; autorzy oparli się tu jedynie na typologii. Natomiast w oparciu o badania metaloznawcze B. A. Szramko z Charkowa omówił technologię żelaza u plemion scytyjskich w VII—IV w. p.n.e.

Sesję zakończyły dwa ogólne referaty: autora niniejszego sprawozdania o zastosowaniu danych technologicznych w prehistorii (a w szczególności w historii rozwoju i rozpowszechniania techniki oraz przy śledzeniu zmian etnicznych) i R. Pleinera z Pragi o znaczeniu i wykorzystaniu źródeł technologicznych dla archeologii i historii. R. Pleiner, który przewodniczył sekcji I, powiadomił ponadto o projekcie zorganizowania międzynarodowej komisji do badań dawnej metalurgii żelaza.

Dyskusje prowadzone na poszczególnych sesjach sekcji I wskazywały wprawdzie na duże zainteresowanie słuchaczy zagadnieniami nowych metod badawczych i historią techniki (dyskutanci niejednokrotnie wskazywali przy tym na poważne osiągnięcia badań dawnego hutnictwa żelaza i wyrobów żelaznych w Polsce), jednak w obradach tej sekcji uczestniczyli przeważnie tylko przedstawiciele dyscyplin specjalistycznych, a udział archeologów był jedynie nieznaczny.

Jerzy Piaskowski

Francja

X MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM RENESANSU W TOURS

Od dziesięciu lat przy uniwersytecie w Tours działa Ośrodek Badań nad Renesansem (Centre d'Études Supérieures de la Renaissance). Najważniejszą formą jego działalności są, po pierwsze, publikacje dyrektora Ośrodka, wielkiej miary fi-

³ Por. na ten temat m. in.: M. Radwan, *Méthodes appliquées en Pologne dans les recherches sur la sidérurgie ancienne des Monts Sainte-Croix*. „Organon”, 1965, t. 2.

lozofa i historyka Pierre'a Mesnarda¹ oraz jego współpracowników, po drugie zaś, coroczne seminaria międzynarodowe (Stage International d'Études Humanistes), które pozwoliły zgromadzić bogaty materiał do historii odrodzenia i humanizmu. Tytuły dotychczasowych seminariów brzmiały następująco:

I. *Erazmianizm i jego echa* (1957); II. *Turenia i Toskania* (1958); III. *Naukowość — nienaukowość — harmonia* (1959); IV. *Pedagodzy i prawnicy* (1960); V. *Wiek Ludwika XI* (1961); VI. *Odrodzenie angielskie* (1962)²; VII. *Przebudzenie Europy wschodniej* (1963); VIII. *Blaski Plejady* (1964); IX. *Nauka odrodzenia* (1965); X. *Odkrycie Ameryki* (1966).

Podczas ostatniego seminarium (4—23 VII 1966) problem odkrycia Ameryki postraktowany był bardzo szeroko i z wielu punktów widzenia. Toteż tylko jedna trzecia referatów reprezentowała punkt widzenia odkryć geograficznych; były to mianowicie referaty: M. H. Lehmann (Tours), *Wyżyna Gwatemali i dawny Meksyk*; M. H. Cioranescu (Da Laguna), *Krzysztof Kolumb, jego poprzednicy i źródła do jego biografii*; A. Stegmann (Tours), *Francuzi na Florydzie*; M. P. Fenelon (Tours), *Stosunki fito- i zoogeograficzne Nowego Świata*; M. R. Le Moine (Ottawa), *Pierwsza emigracja francuska do Quebecu*; M. D. B. Quinn, (Liverpool), *Stan badań nad odkryciem Ameryki i wkład Anglików w odkrycie Ameryki w XVI w.*; M. E. Wasburn (Waszyngton), *Problemy kartograficzne odkryć geograficznych*; B. Olszewicz (Wrocław), *Polska w okresie odkrycia Ameryki*; J. Babicz (Warszawa), *Rola idei kulistości ziemi i globusów geograficznych w okresie renesansu*.

Większość referatów przygotowanych na seminarium poświęcona była problemom cywilizacji amerykańskiej w okresie odkrycia, procesowi formowania się nowych społeczeństw i stabilizacji kolonializmu, wizji stosunków w Nowym Świecie w świetle literatury XVI w. i późniejszej, a wreszcie wpływowi odkrycia Ameryki na Europę.

Szkoda, że zarówno referatów poprzednich seminariów, a także, być może, i ostatniego, Ośrodek w Tours nie opublikuje.

Józef Babicz

MUZEUM HISTORII ŻELAZA W NANCY

W Nancy, stolicy Lotaryngii, stanowiącej jeden z największych w Europie ośrodków hutnictwa żelaza, otwarto w dniu 15 października 1966 r. Muzeum Historii Żelaza. Muzeum to związane jest z pracującym w Nancy od wielu już lat Ośrodkiem Badań nad Historią Hutnictwa Żelaza, którego staraniem ukazuje się także kwartalnik „Revue d'Histoire de la Sidérurgie”.

E. O.

Włochy

Z POBYTU WE WŁOSZECH

Dwumiesięczny pobyt we Włoszech (27 IV — 18 VI 1966) w ramach stypendium rządu włoskiego wykorzystałem na przebadanie astronomicznych rękopisów średniowiecznych i starodruków w kilku bibliotekach, przede wszystkim w Bibliotece

¹ Por. informacje o działalności P. Mesnarda z okazji udekorowania go Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, „Kwartalnik”, nr 3/1966, s. 318.

² Por. informację o tym seminarium w „Kwartalniku”, nr 4/1962, s. 591.